

Gamaliëls raad

Periodethema: Het evangelie de wereld door
Handelingen 5: 24-42

VOORAF

Vanaf de pinksterdag hebben de apostelen het evangelie van Jezus Christus in Jeruzalem verkondigd. Die evangelieverkondiging gaat gepaard met tal van (genezings)wonderen. Wonderen die voor de Joden in Jeruzalem tekenen zijn van de met Jezus' komst, kruis en opstanding aangebroken heilstijd. We lezen dat er vrees ontstaat bij de mensen in Jeruzalem. Het woord 'vrees' in dit verband betekent dat de omstanders onder de indruk zijn van de gebeurtenissen. Het legt in Jeruzalem beslag. We lezen verder dat de Heilige Geest dagelijks nieuwe gelovigen toevoegt aan de gemeente. Deze krachtige en heerlijke werking van de Heilige Geest in en door de gemeente roept ook tegenstand op. Het Sanhedrin heeft na de genezing van de kreupele bij de poort van de tempel Petrus en Johannes gevangen genomen en hen verboden om nog langer in de Naam van Jezus te preken (Hand. 3 en 4). Maar de apostelen kunnen niet zwijgen van de ene Naam die er onder de hemel gegeven is tot zaligheid (Hand. 4: 12). In Handelingen 5 lezen we dan dat de hogepriester opstaat en degenen die bij hem zijn (de sekte of partij van de Sadduceeën). Zij zijn vervuld met afgunst. De apostelen worden gevangen genomen. De partij van de Sadduceeën wordt hier getekend als de partij die vooral de macht in handen had. Zij had haar aanhang vooral in de hogepriesterlijke kringen en zij werkten nauw samen met de Romeinen. Onrust in de stad zou juist voor hen nadelige gevolgen kunnen hebben. Tegenover de invloed van het evangelie stelt men hier brute macht. In de nacht opent een engel van de Heere de deuren van de gevangenis waarin de apostelen zijn opgesloten en hij brengt hen naar buiten met de opdracht om in de tempel de woorden van het leven te verkondigen.

Uit deze gebeurtenis blijkt al dat het geen zin heeft om zich tegen het evangelie van God te verzetten. Dat Woord is niet te stuiten, hoeveel tegenstand er ook tegen komt. Als de dienaren van de hogepriester de volgende ochtend bij de gevangenis komen (waarschijnlijk om de apostelen op te halen om voor de Joodse raad te verschijnen), treffen zij hen niet aan. De deuren zitten zorgvuldig in het slot (letterlijk: gesloten met alle zekerheid). De bewakers staan trouw op wacht. Zij zijn in de nacht blijkbaar met blindheid geslagen. Voor het oog lijkt alles normaal. Maar als de deuren opengaan, blijkt de gevangenis leeg te zijn. Met die boodschap komen de dienaren bij de hogepriester terug.

a. De apostelen bij de hogepriester (Hand 5: 24-28)

UITLEG VAN DE TEKST

Als de dienaren van de hogepriester vertellen dat de gevangenis zorgvuldig gesloten is, dat de wachters op wacht staan, maar dat de gevangenis leeg is, ontstaat er een behoorlijke consternatie. Opvallend is dat in het vervolg van de geschiedenis over die wonderlijke bevrijding niet meer gesproken wordt. De priesters hebben de apostelen er niet naar gevraagd. Het zou kunnen dat de priesters hebben gezwegen over deze gebeurtenis, omdat een gesprek hierover onherroepelijk hun ongelijk aan de kaak zou stellen. God blijkt door deze gebeurtenissen heen duidelijk aan de zijde van de apostelen te staan. Men wil aan dit gebeuren liever maar voorbijgaan en er de ogen voor sluiten. Bijkomend is dat de Sadduceeën niet geloven in een goddelijk ingrijpen in deze wereld.

Al snel na die eerste mededeling over een lege gevangenis volgt er een nog schokkender mededeling. De apostelen, van wie velen in Jeruzalem toch wisten dat ze de dag ervoor in de gevangenis waren gezet, staan in de tempel en zij onderwijzen het volk in de Naam van Jezus. Het volk zal wellicht in de veronderstelling hebben verkeerd dat de apostelen zijn vrijgelaten en dat de priester bij nader inzien toch niet zo heel veel hebben tegen hun prediking.

De hoofdman van de tempel gaat nu naar het tempelplein en hij vraagt de apostelen beleefd om mee te komen naar het Sanhedrin. Dreiging en geweld worden achterwege gelaten. Men vreest het volk. Vrijwillig gaan de apostelen mee. De hogepriester begint alsof er niets gebeurt is met zijn ondervraging. Hij heeft twee beschuldigingen. In de eerste plaats hebben de apostelen het gebod overtreden om niet meer te spreken in de Naam van Jezus. Het gevolg van dat overtreden is dat Jeruzalem nu met die leer vervuld is. Hiermee wordt aangegeven dat de prediking van de apostelen grote gevolgen en ook grote invloed heeft. In de tweede plaats beschuldigt hij hen ervan dat zij het bloed van Jezus willen laten komen over hen. De uitdrukking 'iemand's bloed laten komen over...' betekent zoveel als iemand verantwoordelijk houden voor het leven van de ander en veelal ook een vragen om vergelding. Die laatste beschuldiging is onterecht. Weliswaar hebben de apostelen onomwonden gesteld dat het Sanhedrin verantwoordelijk is voor de kruisdood van Jezus, evenals trouwens het volk verantwoordelijk wordt gehouden, maar nimmer hebben zij gebeden om Gods oordeel en straf. Het Sanhedrin wil de verantwoordelijkheid voor Jezus' dood van zich af schuiven. Men is blijkbaar vergeten dat men geroepen heeft: Zijn bloed kome over ons (Matth. 27: 25). Opvallend in deze beschuldiging is trouwens ook dat de hogepriester weigert om de naam van Jezus uit te spreken. Hij heeft het over 'deze Naam' en 'deze Mens'.

TER OVERWEGING

We kunnen uit dit gedeelte leren dat de verkondiging van het evangelie tegenstand oproept. Hoe godsdienstig mensen ook zijn, we willen zomaar niet buigen voor de Heere Jezus Christus. Achter deze menselijke haat en vijandschap tegen het evangelie gaat ten diepste de macht van de duivel schuil. Hij wil dat er over de Naam van Jezus gezwegen wordt. De vervolging van de gemeente van Christus vloeit voort uit de haat tegen Christus Zelf. Wat echter ook duidelijk wordt, is dat het Woord van God niet aan banden te leggen is. Het werk van God is niet te keren, omdat Hij erover waakt.

b. Toespraak van de apostelen (Hand. 5: 29-33)

UITLEG VAN DE TEKST

De apostelen zijn niet erg onder de indruk van de beschuldigingen van de hogepriester. Petrus treedt op als woordvoerder namens de apostelen. Vrijmoedig begint hij te getuigen van de Heere Jezus Christus en van Zijn opstanding uit de dood. Eerst herhaalt hij dat de apostelen aan God meer gehoorzaamheid verschuldigd zijn dan aan mensen. Impliciet klinkt hier al de beschuldiging in door dat de hogepriester en de zijnen bezig zijn om tegen de wil van God in te gaan. De God van 'onze' vaders heeft Jezus uit de doden opgewekt, zo stelt Petrus. Maar wie zich tegen de God van onze vaders blijft verzetten, staat uiteindelijk buiten het heil en buiten de gemeenschap met God. De naam die door de hogepriester angstvallig vermeden wordt, wordt door de apostel met klem centraal gesteld: Jezus! Om Hem gaat het en onze houding ten opzichte van Hem is bepalend voor onze zaligheid. Het Sanhedrin heeft Jezus gedood door Hem aan het hout te hangen. Onomwonden stelt Petrus hen verantwoordelijk voor de kruisdood van Jezus. Zij dachten Hem door de vloek van God te kunnen treffen door Hem aan het hout te hangen. Maar God heeft Hem van de vloek ontheven in en door de opstanding uit de dood. Ja, God heeft nog meer gedaan. Jezus is gesteld tot een Vorst en Zaligmaker om bekering te geven en vergeving van zonden. Met deze woorden weerlegt Petrus de beschuldiging dat de apostelen zouden hebben aangezet tot wraak. Jezus' opstanding en verhoging is in de eerste plaats gericht op het heil van Israël. De verkondiging van Jezus beoogt dus een veranderde houding, een komen tot andere gedachten ten opzichte van Hem. En voor wie zich bekeert tot Hem is er ook vergeving van zonden. Dat is wat de verhoogde Christus schenken wil aan hen die gehoor geven aan het getuigenis van de apostelen. De apostelen zijn getuigen van deze dingen en ze worden tot dit getuigenis aangespoord door de Heilige Geest die gegeven wordt aan hen die gehoorzaam zijn. Daarmee is voor het Sanhedrin de scheiding getekend. De apostelen zijn de gehoorzamen. Zij, als leiders van het volk, de ongehoorzamen. Zonder de Heilige Geest en als gevolg daarvan ook zonder geestelijk inzicht. Deze beschuldiging van gebrek aan geestelijk inzicht raakt hen. Ze horen de woorden van de apostel en hun hart barst van woede. Ze willen in blinde haat nog maar een ding: die apostelen moeten dood.

TER OVERWEGING

De apostelen stellen telkens weer de Naam van Jezus centraal. Het gaat in het evangelie telkens weer om Hem en over Hem.

Beslissend in ons leven is het antwoord op de vraag hoe wij tegenover Hem staan. Erkennen en belijden wij Hem als onze Zaligmaker? Of staan wij vijandig tegenover Hem? Over die vraag zullen we met de kinderen moeten doorspreken. Ontstellend is de vijandschap die we in dit gedeelte ontmoeten. Het is goed om te beseffen dat deze vijandschap tegen het evangelie van Gods genade is ons natuurlijke hart woont. We geven ons zomaar niet gewonnen aan Jezus. We kunnen ons daarom niet boven dit Sanhedrin verheffen. Het wonder van het evangelie is dat God door de prediking en door het werk op de zondagsschool goddeloze en vijandige mensen roept tot bekering en tot vergeving van de zonden. Over dat wonder mogen we spreken en van dat wonderlijke evangelie mogen we getuigen.

c. De raad van Gamaliël (Hand. 5: 34-39)

UITLEG VAN DE TEKST

Terwijl het Sanhedrin discussieert over de doodstraf voor de apostelen staat Gamaliël op. Hij geniet kennelijk groot gezag bij de raad en weet hen tot kalmte te manen. Deze Gamaliël wordt in Joodse bronnen Gamaliël de oudere genoemd om hem te onderscheiden van zijn kleinzoon. Hijzelf is een kleinzoon van de beroemde rabbi Hillel. Deze Gamaliël behoort tot de kring van de Farizeeën. De apostel Paulus was een van zijn leerlingen. Het volk had hem hoog vanwege zijn praktische wijsheid en evenwichtigheid. Gamaliël geeft de opdracht om de apostelen buiten de zaal te laten gaan. Uit het vervolg blijkt dat hij minder vijandig is ten opzichte van de christenen en dat hij een wat afwachtende houding aanneemt. Hij vermaant de raad om zich niet te laten meeslepen door verontwaardiging en woede. Eerst moet er bezinning plaatsvinden. Deze opstelling past bij de Farizeeërs die in de regel strikt waren in de toepassing van de wet, maar terughoudender in het straffen. Men moet, zo is deze Farizeeër van mening, voorzichtig zijn in wat men doet als leiders van Israël. Gamaliël noemt nu twee historische voorbeelden waarmee hij illustreert dat na de dood van een leider een beweging vaak vanzelf uiteen valt. Dat zal ook met de beweging rondom Jezus het geval zijn, tenzij deze beweging inderdaad het werk van God Zelf is. Het Sanhedrin doet er daarom het beste aan om de handen van de apostelen af te trekken en hen te negeren. Als het mensenwerk is, dan gaat het vanzelf te onder. Valse profeten worden door God niet gezegend. Maar mocht het toch het werk van God zijn, dan is het niet af te breken. Ertegen strijden is dan trouwens ook heel riskant, want dan brengt dat met zich mee dat je tegen God Zelf strijdt.

TER OVERWEGING

We kunnen met onze kinderen doorpraten over het wonderlijke dat het werk van God niet te keren is. Hij bouwt Zijn kerk, dwars tegen alle verdrukking in. Dit onweerstaanbare werk van Gods Geest heeft te maken met de uitbreiding van Gods Koninkrijk en is in de eerste plaats gericht op de heilshistorie. Er klinkt ook een heilsordelijke aspect in door. Gods werk in het mensenhart is evenmin te keren. De Geest van God werkt onweerstaanbaar door en brengt zondaren tot geloof en bekering. Dit Bijbelgedeelte dringt ons ook tot voorzichtigheid in ons oordeel over andere christenen. Als iets mensenwerk is, dan valt het vroeg of laat uiteen. Is het Gods werk, dan zal het dwars door alles heen stand houden.

d. Het slot (Hand. 5: 40-42)

De woorden gehoorzamen en gehoor geven spelen in deze geschiedenis een belangrijke rol. Het Sanhedrin wil aan God niet gehoorzamen of gehoor geven. Ze laten zich door de apostelen niet overtuigen. Aan Gamaliëls raad geven ze gehoor, al is het slechts gedeeltelijk. Want tegen diens advies in, zijn ze van mening dat de apostelen voor het overtreden van het spreekverbod gestraft moeten worden. Ze laten hen geselen. Ook het spreekverbod wordt herhaald. De geseling moet geweldig pijnlijk zijn geweest. Toch verlaten de apostelen het Sanhedrin verheugd. Ze beschouwen het als een eer dat ze voor de naam van Jezus smaadheid moeten lijden. Ze peinzen er evenmin over om te zwijgen over het evangelie van Christus. Elke dag opnieuw geven ze onderwijs in de tempel en in de huizen.

TER OVERWEGING

In het Nieuwe Testament blijkt telkens weer dat het volgen van Jezus tegenstand oproept. Wie de naam van Jezus Christus belijdt, krijgt te maken met vervolging en smaadheid. Jezus Zelf heeft daar ook herhaald over gesproken dat de christenen in de wereld verdrukking zullen hebben omwille van Zijn Naam. Het is goed om met de kinderen door te spreken over de vervolging van christenen wereldwijd. Die vervolging kan verschillende vormen aannemen. Gevangenschap en marteling is een vorm van vervolging. Maar spot en hoon eveneens.

GELOOFSLEER

- Kernachtig blijkt uit dit gedeelte dat het in het evangelie gaat om Christus, om Zijn Persoon en werk. Slechts wie in Hem gelooft, zal behouden worden.
- De Geest van God werkt onweerstaanbaar (Dordtse Leerregels, hoofdstuk III/IV).
- Wie godzalig leeft, zal vervolgd worden (2 Tim. 3: 12).